

2013

Villa Bedreivigheid en de Methodine— algemene beschrijving

Anne-Marie van Bergen, Anna van Deth en
Ine Spuls

MOVISIE/Stichting Eigen Bedreivigheid

15-1-2013

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Wat is Villa Bedreivigheid?	2
2. Methodine: uitgangspunten van de aanpak.....	3
Geen hulpverlening, wel presente sturing	3
Treinreis als metafoor.....	3
Bedreivskaart en actiekaart	3
De villakoorts: we doen het samen.....	4
Werken aan scharrelruimte	4
3. Werkzame bestanddelen.....	5
Omgeving en positie - belangenbehartiging	5
Zingeving en perspectief door gezamenlijke en individuele bedreivigheid	5
De begeleider: presente sturing	6
4. Methodische achtergrond: presentiebenadering, herstel en belangenbehartiging	14

1. Wat is Villa Bedreivigheid?

De Villa is een zelfgestuurd initiatief van mensen uit Doetinchem, die door verslaving, dakloosheid, psychische problemen of andere ernstige narigheid in de marge leven en die geen of onvoldoende aansluiting krijgen met de officiële hulp- en dienstverlening. Met steun van Ine Spuls, die zich full time inzet voor de Villa, is een pand in gebruik genomen.

Daarin kunnen mensen terecht om te werken aan "**bedreivigheid**": het realiseren van producten en diensten die niet alleen voor jezelf, maar ook voor anderen van nut zijn en die liefst ook tot enige financiële opbrengst leiden.

Iedere deelnemer gaat daarbij op zoek naar zijn eigen mogelijkheden en talenten. De bedreivigheid die daaruit voortkomt, werkt hij of zij zelf uit. Door dit met elkaar vanuit de Villa aan te bieden steun je elkaar en kun je elkaar ook praktisch helpen. Ook deel je dagelijkse taken op de Villa met elkaar.

Voorbeelden: een fietskoerier, een hotdogs kraam, taarten bakken, tassen en andere siervoorwerpen van vilt, een drukkerij, ICT- en muziekactiviteiten, het kletskafee waar mensen welkom zijn voor een kop koffie met wat lekkers erbij.

Het bedreivig worden gaat niet vanzelf, het is een proces van vallen en opstaan. Er is steeds een kerngroep van 12-15 personen die samen bedreivig zijn in en vanuit de Villa, en de totale groep die bereikt is in de periode van vijf jaar is ongeveer 50. Veel groter werkt niet – je moet elkaar persoonlijk blijven kennen en zien.

2. Methodine: uitgangspunten van de aanpak

“Mijn missie is: mezelf overbodig te maken, en het project financieel zo onafhankelijk mogelijk te maken. De samenleving moet op de producten binnenkomen, waarderen wat mensen kunnen en bieden. In principe heb ik daarbij geen verwachtingen. Maar in mijn systeem zit wel degelijk ingebed dat ik ergens naar toe wil en dat ik mensen wil ondersteunen in hun eigen waarden. Mijn doel is dat ze het zelf waarmaken. Ik streef naar een ideaal, maar ben tevreden met kleine stapjes. En heel belangrijk: ik streef naar rechtvaardigheid.”

Ine Spuls, coördinator Villa Bedreivigheid

Ine, een aantal mensen van het eerste uur en stagiaires begeleiden mensen bij het bedreivig worden met een aanpak die ze al doende ontwikkeld hebben. Deze aanpak noemen we "Methodine". MOVISIE heeft die met de mensen van de Villa samen beschreven. Zo kunnen ook anderen met deze uitgangspunten gaan werken.

Geen hulpverlening, wel presente sturing

Wat gebeurt op de Villa is geen hulpverlening, de **bedreivigheid** staat centraal: zelf zinvolle activiteiten gaan ondernemen. Daarbij kom je vaak belemmeringen tegen, in jezelf of in de maatschappij. Daar moet je oplossingen voor vinden om ruimte te krijgen voor je bedreivigheid. Dat vinden van oplossingen maakt onderdeel uit van de aanpak. Daarbij is ieder eigen doel, de bedreivigheid, steeds de stip aan de horizon.

Treinreis als metafoor

Het gaat bij het werken aan de eigen bedreivigheid zeker zo veel om het traject als om het einddoel. Daarom gebruiken we de metafoor van een **treinreis**: je weet waar je begint en je hebt het eindstation voor ogen: wat je uiteindelijk graag voor jezelf wilt bereiken aan bedreivigheid. Onderweg kom je tussenstops tegen, waar je actie moet ondernemen om je reis voort te zetten. Soms zijn er meer routes mogelijk. Je krijgt te maken met stremmingen, vertragingen, kapotte treinen, medereizigers en conducteurs die dingen van je verwachten en belevenissen die kunnen maken dat je route anders wordt. Soms zal je zelfs je eindstation gaan veranderen. Maar het blijft een reis die jij maakt en het blijft jóúw einddoel waar je naar op weg bent.

Bedreivskaart en actiekaart

In de aanpak werken we met een **bedreivskaart** waar je startpunt en je eindpunt op staan, en ook de tussenstappen die je gaat zetten. Je kunt daarop in één oogopslag zien waar je gestart bent, wat je al hebt gerealiseerd en wat de volgende stap is. Bij

elke stap kun je een **actiekaart** maken, waarin je alle losse activiteiten benoemt en kunt afvinken als ze uitgevoerd zijn. Zo blijf je zelf het overzicht en beheer van je reis houden. Ine of een van de andere ondersteuners helpen iemand op weg met het invullen van de bedreivskaart en houden vervolgens vinger aan de pols: hoe staat het met de acties, lukt het, heb je behoefte aan iemand die meedenkt om de volgende stap uit te stippelen? Deze instrumenten worden in afzonderlijke documenten uitgebreid besproken en toegelicht.

De villakoorts: we doen het samen

Naast de aandacht voor ieders eigen bedreivigheid is er voortdurende aandacht voor de onderlinge steun tussen de deelnemers en het groepsgebeuren: iedereen draagt wat bij aan de gang van zaken in huis, tussen de middag wordt samen gegeten, onderhoud, schoonmaak, boodschappen worden door de deelnemers zelf gedaan. Bijdragen aan het collectief, de gezamenlijke activiteiten, zijn een belangrijk element: je hoort ergens bij, je draagt ergens aan bij. Je krijgt verantwoordelijkheid en taken. Er is onderling respect en aandacht, daar wordt met zijn allen aan gewerkt, men spreekt elkaar aan op asociaal gedrag. De sfeer en bejegening is heel open: iedereen is welkom met zijn eigen mogelijkheden en zijn eigen gebruiksaanwijzing. Dit gaat niet altijd vanzelf, je moet het steeds weer benoemen en bewaken. En iedereen is bedreivig, je komt niet rondhangen, je gaat wat doen. Dit totaal aan sfeer en ongeschreven omgangsregels noemen we de “**villakoorts**”. Ine is een belangrijke stimulator om de sfeer goed te houden.

Werken aan scharrelruimte

Een laatste en heel belangrijk element is de signalering en pleitbezorging: mensen lopen nogal eens aan tegen bureaucratie en regeltjes, waardoor ze erg belemmerd worden om verder te komen met hun bedreivigheid. De actiekaart en het goed voorbereiden van gesprekken en aanvragen helpt hierin als het vooral gaat om het correct doen wat gevraagd wordt. Toch blijkt dit vaak niet genoeg, omdat eisen vanuit verschillende regelingen tegengesteld aan elkaar zijn en de betreffende organisatie of medewerker geen enkele flexibiliteit kan of wil opbrengen. Door dit met de betreffende organisatie(s) te signaleren en te kijken of er een oplossing te creëren is, proberen we dit aan te pakken: we zoeken naar **scharrelruimte**.

3. Werkzame bestanddelen

We bespreken hier drie werkzame bestanddelen:

1. de positionering ten opzichte van de omgeving
2. gezamenlijke en individuele bedreivigheid die perspectief en zingeving mogelijk maken
3. de persoon en competenties van de begeleider(s).

Omgeving en positie - belangenbehartiging

De plek die de Villa inneemt in de omgeving is van belang.

De villa staat strategisch tussen de hangplek op straat en de hulpverlenende instanties (maatschappelijke opvang). Maar ook letterlijk: het is een gebouw dat een neutrale uitstraling heeft, maar wel op een zichtbare plek in Doetinchem staat. Een verwaarloosd gebouw, wat ze zichzelf toe konden eigenen, met kwasten en papier. Ine heeft de villa niet met voorbedachten rade opgezet. "Het was er al, de gedachte moest alleen nog vorm krijgen."

Een pand, dat je ook verder "eigen" kan maken, op een goed bereikbare plek en niet al gekleurd door een hulpverleningsverleden zorgt ervoor dat je een eigen uitstraling kunt hebben. Het gaat niet alleen om de fysieke eigen plek, maar ook om de positie die je als initiatief inneemt: een positie die zit tussen de "straat" en de "instanties". De eigen stek als basis, en de relatieve onafhankelijkheid van regels en instanties maakt het voor mensen die afgeknapt zijn op allerlei hulpverlening gemakkelijker om binnen te komen. En het geeft de deelnemers iets om zich mee te identificeren: je hoort ergens bij, anders dan de straat maar wel een vrijplaats.

Zingeving en perspectief door gezamenlijke en individuele bedreivigheid

Wat een gemeenschappelijk kenmerk is van mensen die langdurig in de marge zitten, is het ontbreken van perspectief en daarmee ook de wil tot en het geloof in de mogelijkheid om iets in het eigen leven te veranderen. Ook kent men vaak alleen nog mensen die in een vergelijkbare uitzichtloze positie zitten. Veranderen is altijd een moeilijk en beangstigend proces voor een mens. Je weet wat je hebt en niet wat je

krijgt. Alleen als je een lonkend perspectief hebt, en het geloof dat het kan lukken om dit te realiseren, omdat je hebt ervaren dat je zaken kunt en omdat je gesteund voelt door anderen, zal iemand zo'n proces durven aangaan en volhouden. De reguliere hulpverlening is veelal niet in staat tegelijkertijd perspectief, succeservaringen en steunend netwerk te bieden of te organiseren. In de Villa ligt de nadruk op gezamenlijke en individuele bedreivigheid. Dit levert deelnemers de aansluiting bij bezigheden en een groep waarmee je je kunt identificeren, de ervaring om samen zaken realiseren waar je trots op kunt zijn en de kans en de steun om toe te werken naar eigen doelen.

De kijk van Frits, een deelnemer:

“Mijn vroegere ervaring met hulpverleners is dat ze me eerst van de verslaving af wilden helpen. Maar ik had er niks voor in de plaats, dus waarom zou ik van de verslaving af gaan? De hulpverlening had wel adviezen gegeven: zou je niet eens dit of dat doen? Deze adviezen sloten alleen niet aan. Veel hulpverleners plaatsen zich boven de cliënten, want wie wil er nou hulpbehoevend zijn? De eerste vraag van Ine was: “Wat zou je willen doen?” Na verloop van tijd vergat ik de drank, dat was nieuw voor me. Bij de villa komen veel mensen binnen met een muur om zichzelf heen. Die brokkelt een keer af. Juist omdat je niks hoeft, omdat je in je waarde wordt gelaten. En er is onderling veel humor.”

De begeleider: presente sturing

Begeleiders hebben een belangrijke taak om met de deelnemers samen invulling te geven aan het initiatief. Daarin moeten ze de balans vinden tussen presentie en het bieden van structuur.

Houdingsaspecten

Je houding als begeleider vormt de basis voor je handelen. Deze houding is waardegedreven en oprecht. Dit is een absolute randvoorwaarde om te kunnen werken met mensen in de marge.

Werken vanuit de ziel

Je werkt vanuit je hart, niet vanuit je ego. Dat betekent dat je niet belangrijk moet willen zijn. Als je vanuit je ego werkt, vind je jezelf belangrijker dan de rest. Dit kan zich uiten in haantjesgedrag, maar het kan ook stil en manipulerend zijn. Werken vanuit de ziel kunt je waarschijnlijk niet aanleren, het zit in de persoon. Voorwaarden zijn: oprecht en nieuwsgierig zijn, en aanvullende talenten waarderen.

Niet verwachten, wel verwonderen

“Ik word verschrikkelijk vrolijk over wat ze meenemen. Samen zijn we sterk. We werken gezamenlijk aan iets en vullen elkaar aan.” Ine kijkt altijd met een soort verbazing en nieuwsgierigheid naar mensen. “Hoe komt het dat wij elkaar ontmoeten, wat bijzonder.”

Je geeft je over aan de mensen die binnenkomen. Aan de ene kant ben je niet belangrijk, aan de andere kant ook weer wel, omdat je er bent en daar dingen uit volgen. Het is belangrijk niet teveel te verwachten. Als je teveel verwacht, wordt je voortdurend teleurgesteld, ook door hun ziekte of verslaving. Door alle verwachtingen los te laten, kun je je verwonderen over wat de mensen allemaal mee brengen.

Er zijn en oordeelloos luisteren

“Het gaat niet over de strijd, dan zijn ze met mij bezig, en ze moeten met zichzelf bezig zijn.”

Waar het om draait: jezelf vergeten, geen controle, geen regelgeving, geen analyse, geen vastgesteld doel. Maar wel heel goed luisteren. Het belangrijkste is: er zijn. Je bent een neutraal en oordeelloos klankbord. Je zal niet snel gekwetst raken, en blijft ook uit de strijd met de deelnemers.

De ander in zijn waarde laten

Ine: “De kracht ligt bij jezelf als persoon: zolang jij jezelf kunt zijn, kun je het gedrag van de ander ook bij de ander laten.”

Als een deelnemer zich niet volgens de gangbare normen gedraagt, constateer je slechts wat er gebeurt. Je houdt je bij de feiten. Je stelt feitelijke vragen: wat, waar,

hoe, wanneer en met wie. Want: “Ik ben niet degene die het moet oplossen als hij er geen last van heeft.” Je probeert wel met iemand een reden voor het gedrag te zoeken, als iemand zich anders gedraagt. “Je wilde er op tijd heen gaan. Dat is niet gebeurd, je kwam een half uur te laat. Wat maakte dat het toch anders liep?”

Inleven in en identificeren met de doelgroep

Ine heeft het consequent over “ons”: “Noem ons geen onderkant” en “De villa is echt van ons.”

Je identificeert je met de groep, waardoor je je goed kan verplaatsen in de ander.

Strijden voor rechtvaardigheid

Je hebt een sterk rechtvaardigheidsgevoel en bent strijdbaar en volhardend bij onrechtvaardigheid. Je springt in als je ziet dat er anders verkeerde consequenties zullen zijn. Doordat je niet opgeeft bij de rechtbank of bij andere instanties, geef je de ander niet op. Je zet je tanden erin en bent een pleitbezorger vanuit de feiten. Je spreekt zowel straattaal als beleidstaal.

Ter illustratie een paar voorbeelden waarbij Ine de belangen van de ander behartigde:

- *“Een paar jongens waren beboet omdat ze een kip hadden gestolen. Ik ga altijd mee naar de rechtbank. Er zijn, en in de jongens geloven, daar gaat het om. Ik trek deftige kleren aan, en geef de jongens een status. Uiteraard mogen de jongens geen kip stelen, maar het staat niet in verhouding met wat er allemaal nog meer niet mag. Ik spreek hen wel aan op hun gedrag, maar vind het goed dat ze voor de rechtbank vrij worden gesproken. De verhouding van de straf staat niet in verhouding met de daad. De ander wordt klein gehouden.”*
- *“Met een andere cliënt ging ik ook naar de rechtbank. Deze persoon probeerde na een moeilijk straatleven, opnieuw te beginnen bij de villa door met hele kleine stapjes iets van zijn leven te maken. Hij had echter schulden, die afbetaald moesten worden. Het ging er onrechtvaardig en vernederend aan toe in de*

rechtbank, waarop ik besloot het hele bedrag ter plekke af te lossen. Later heb ik geregeld dat hij het weer afloste. Hij is betrouwbaar, als je hem maar de betrouwbaarheid geeft. Ik geloof in de wil van mensen. In eerste instantie willen ze allemaal.”

Aanzetten tot (kleine) concrete acties

Op een gegeven moment maak je de stap naar de toekomst en naar actie, door te vragen wat de ander gaat dóén. Op de andere leefgebieden (zoals wonen, inkomen, zorg) zoom je in principe niet in, behalve als er echt iets geregeld moet worden omdat iemand anders niet verder komt met zijn bedreivigheid. De kern van haar aanpak is: deelnemers erbij houden.

Je bent actiegericht, maar volgt hierbij altijd het tempo van de ander.

“Het gaat soms om kleine stappen: dat ze er zijn, dat ze hun handen wassen. Succes: daar doen we het voor, in kleine stappen.”

Waarderen wat er is en wat wel kan

Je geeft veel waardering en complimenten, vertelt wat je bijzonder vindt. Je kijkt naar wat iemand wel kan en doet, naar de mogelijkheden van iemand. Lukt het niet het voorgenomen doel te behalen, dan wil je er gewoon weer zijn. Samen bekijken jullie wat er dan wel kan lukken. “Dit kan dus niet, wat kan dan wel.”

Gezonde afstand bewaren

Je hanteert een gezonde afstand tot de ander. Zo probeer je te voorkomen dat ze zich op jou gaan focussen, in plaats van op zichzelf te leren vertrouwen.

Ine zegt tegen deelnemers: “Je bent eigenaar van alles: de goede en kwade dingen, je ellende maar ook je geluk.”

Autonome houding

Voor dit werk moet je sterk in je schoenen staan, autonoom zijn. Dit moet echter niet doorslaan; je moet wel open blijven staan voor goede adviezen.

Taken van de begeleider in de dagelijkse gang van zaken

De taken van de begeleider liggen zowel op het vlak van de individuele begeleiding als op het vlak van het groepsproces en de contacten met derden.

De begeleider is present aanwezig

Je bent als begeleider heel direct beschikbaar voor de deelnemers. Je benadering is gebaseerd op **presentie**.

Wat betekent dit concreet:

Je hebt een eigen bedreivigheid

- Je bent altijd aan te spreken, waar je ook mee bezig bent
- Mensen mogen er altijd zijn, binnen komen of weggaan
- Je gaat met mensen mee (voor privé of bedreivsstappen) als dit de bedreivigheid bevordert
- Je creëert een wij-cultuur
- Je spreekt mensen aan, als je ziet dat er wat aan schort, bijvoorbeeld: zit je koppie vol?
- Je verbindt individuele problemen met het collectieve.

De begeleider heeft aandacht voor het creëren van een wij-cultuur

Door middel van een goede groepssfeer (samen eten, roken, inloop et cetera) bereik je dat deelnemers ruimte en tijd over hebben voor het steunen van de activiteiten van anderen. Het bevorderen van tolerantie ten opzichte van elkaar. Je hebt als begeleider niet altijd tijd om individueel te kijken, het is goed als mensen ook elkaar steunen en helpen.

De wij-cultuur heeft een aantal belangrijke opbrengsten:

- je hebt het samen gezellig, je kunt elkaar helpen en steunen,
- je staat sterker naar buiten toe om problemen waar je allemaal tegenaan loopt aan te kaarten en op te lossen.

De begeleider handhaaft onderling gelijkwaardige verhoudingen

De deelnemers zijn van de straat gewend dat er voortdurend sprake is van onderlinge concurrentie en machtsstrijd: wie is de baas? Het is belangrijk dat duidelijk is dat binnen de groep iedereen gelijkwaardig is en niemand baas is over

een ander. Ook als iemand een bepaalde taak en verantwoordelijkheid heeft, betekent dat niet dat anderen minder waard zijn of dat hij de baas over die ander mag spelen. Je bent als begeleider hierin heel duidelijk en beslist en laat het ook zelf zien.

De begeleider vraagt onderling en extern aandacht voor collectieve problemen

Een andere manier waarop je het wij-gevoel versterkt is dat je individuele verhalen/problemen naar een collectief niveau brengt als dat kan.

Aan de ene kant gaat het daarbij om **collectieve belangenbehartiging**: Je nodigt externen uit en bent betrokken bij inspraak op het gemeentelijk beleid. Aan de hand van de praktijkvoorbeelden laat je zien waar mensen in hun goede bedoelingen door regels en procedures worden belemmerd. Dat vertel je ook weer terug.' De gemeenteambtenaren zijn op de hoogte, dus ze weten dat dit een probleem is wat je nu aangeeft'. Maar ook bevorder je dat de deelnemers individuele problemen als gemeenschappelijk goed zien. 'Wij gaan ze laten zien dat we het zelf kunnen'. Of 'Nee, zo reageren we niet, omdat mensen ons dan weer de schuld geven en we willen juist serieus genomen worden.' Of 'Het gaat erom wat WIJ willen' (*zelfregie; eigenaarschap*).

Iemand heeft een brief gekregen over huurachterstand en een deurwaarder op de stoep gehad. Het gesprek bij de gemeente ging niet goed. Drie andere mensen worden ook bijna het huis uitgezet. Ine voert een viergesprek met hen om met hen te kijken wat er mogelijk is. Daar voelen de deelnemers zich door gesteund. Het probleem is niet zozeer opgelost maar het vertraagt niet door agressie. De deelnemers kunnen sneller een stap naar voren zetten, zonder eerst puin te hoeven ruimen.

De begeleider biedt steun in de acties naar buiten toe

Verstoorde contacten met de gemeente, budgethouder, woningbouw brengt vaak weinig resultaat en veel frustratie als het niet lukt (ik bereik niets, iedereen is tegen mij, het lukt allemaal niet). In de methodine wordt dit omgebogen door feitelijk de stappen die gezet moeten worden op een rijtje te zetten, stuk voor stuk uit te voeren en af te vinken en het resultaat erbij te zetten. Zo krijgen deelnemers zicht op wat de

realiteit is, zien waar ze zelf steken laten vallen en waar de andere partij dat doet. Daardoor werken ze gericht toe naar een oplossing, ze denken minder negatief over zichzelf en hebben meer feitelijke argumenten om de ander de gewenste stap te laten zetten. Door op de actiekaart bij te houden wat een deelnemer allemaal aan acties naar buiten onderneemt en wat daarvan het resultaat is, krijgt de deelnemer greep op wat hij allemaal doet zodat hij meer eigen regie en eigen kracht ervaart.

De begeleider speelt in op wat nu gebeurt

Het effect van het WIJ-gevoel en van het nemen van de eigen regie en acties is dat de deelnemers leren om niet uit hun dak te gaan als iets niet lukt, maar het mee te nemen voor het gesprek met de begeleider. De meeste deelnemers brengen hun papieren of verhalen mee. De frustratie wordt besproken en de strategie wordt uitgezet. In combinatie met de presentie betekent dat vaak **situationeel handelen**. Er is altijd tijd voor, alles is urgent en dat zorgt ervoor dat de andere handelingen op dat moment worden onderbroken.

De competenties van een goede begeleider

De houding en taakhoud zijn te vertalen naar competenties en overtuigingen waarover een goede begeleider beschikt.

Wat moet je kunnen en kennen om een goede begeleider te zijn

Het bovenbeschreven gedrag kan vertaald worden naar de volgens vermogens:

- Actief en oordeelloos luisteren
- Nieuwsgierigheid
- Inleven in de ander
- Talenten ontdekken, benoemen en waarderen
- Goede afstand en nabijheid hanteren
- Belangen behartigen
- Stimuleren en enthousiasmeren
- Activeren en motiveren

De overtuigingen en mensvisie van een goede begeleider

- We zijn allemaal mens.

- Het is wonderbaarlijk hoeveel mogelijkheden de ander heeft die mijn onmogelijkheden aanvullen.
- Deelnemers zijn vaak gevoelig en oorspronkelijk: ze zijn zichzelf, doen zich niet beter voor dan wie ze zijn.
- De kracht ligt bij jezelf: door jezelf te kunnen zijn, kun je andermans gedrag bij de ander laten.
- Strijd voor rechtvaardigheid, onrechtvaardigheid brengt schade.
- Door te kijken naar de mens tegenover je, kun je je verwonderen over wat men allemaal kan en doet.
- In eerste instantie hebben mensen allemaal goede bedoelingen.
- Als je in de betrouwbaarheid van iemand gelooft, laat hij ook betrouwbaarheid zien.

Rollen die een goede begeleider kan vervullen

Ine: “Ik streef naar wat de cliënten willen, en mijn rol is dat te stutten, te borgen, waar te maken en te faciliteren.”

Je belangrijkste rol is die van *klankbord*: oordeelloos luisteren. Verder komen de rollen van *belangenbehartiger*, *motivator* en *facilitator*.

Je rol kan elk moment anders zijn. Het is goed daar vooraf geen grenzen aan te geven, maar juist over je eigen grenzen heen stappen als de situatie dat vraagt.

Je onderhoudt een relatie. Door er samen te zijn en samen te doen, ontstaat er iets.

4. Methodische achtergrond: presentiebenadering, herstel en belangenbehartiging

We geven hier beschrijvingen van de drie begrippen die samen de methodische achtergrond vormen van de aanpak op de Villa.

Presentie

Zie www.presentie.nl: 'Een praktijk waarbij de zorgverlener zich aandachtig en toegewijd op de ander betreft, zo leert zien wat er bij die ander op het spel staat – van verlangens tot angst – en die in aansluiting dáárbij gaat begrijpen wat er in de desbetreffende situatie gedaan zou kunnen worden en wie hij/zij daarbij voor de ander kan zijn. Wat gedaan kan worden, wordt dan ook gedaan. Een manier van doen, die slechts verwezenlijkt kan worden met gevoel voor subtiliteit, vakmanschap, met praktische wijsheid en liefdevolle trouw.'

Het gaat om handelen dat bijdraagt aan een waardige omgang. Daarbij heeft het opheffen van eenzaamheid voorrang boven het oplossen van problemen.

Laagdrempeligheid, het acceptatiemodel en de persoonsgerichte benadering zijn kernbegrippen. Deze methodiek blijkt nauw aan te sluiten bij een werkwijze die doorgaans uit intuïtie voortkomt, uit een gevoel van betrokkenheid bij de persoonlijke situatie van iemand (presentie in de praktijk, 2004).

Herstel

Herstel is een uniek individueel proces. Er is geen volgorde aan te verbinden (het gaat niet om eerst genezen) en periodes van groei en terugval wisselen elkaar af. De kern van de visie op herstel is dat het een actief proces is dat vanuit iemand zelf komt. Mensen met problemen zijn in de eerste plaats mensen, die uitgedaagd worden hun eigen keuzes te maken en zich laten leiden door hun eigen doelen, hun hoop, dromen en interesses. De sleutel tot herstel ligt bij henzelf. Zij hebben de leiding over hun herstelproces of worden daartoe gestimuleerd. Succesvol herstel betekent dat de persoon is veranderd en dat de betekenis van de ervaring of ziekte en de effecten ervan voor de persoon ook zijn veranderd. Het is een persoonlijk, grillig en continu proces. De belangrijkste taak voor de hulpverlening binnen herstelgerichte zorg is om (zelf)herstel te bevorderen en te begeleiden. Dit vraagt om

een omslag in denken en handelen bij hulpverleners. (uit: Herstellen doe je zelf).

Individuele en collectieve belangenbehartiging

1. Individuele belangenbehartiging: een persoon wordt individueel ondersteund bij een probleem, omdat iemand niet goed voor zichzelf kan opkomen of de weg binnen de hulpverlening en wet- en regelgeving niet goed kent.
2. Collectieve belangenbehartiging: de organisatie komt op voor de belangen van een groep omdat als die groep specifieke aandacht nodig heeft, onzichtbaar is en niet goed georganiseerd is.

www.movisie.nl/clientenparticipatie